

Chlamydióza ovcí

ENZOOTICKÉ ZMETÁNÍ OVCÍ

Tento materiál vznikl v rámci projektu IVA VFU Brno 2020 , č.2020FVL/1240/04
Autoři: Zuzana Lepková, Doc. MVDr. Petr Lány, Ph.D.

Charakteristika onemocnění

- Nakažlivé kontagiózní onemocnění ovcí
- ▶ Postiženy především bahnice v pozdní fázi březosti
- ▶ 52 % příčin poruch reprodukce u ovcí ve světě
- ▶ NEBEZPEČNÁ NÁKAZA

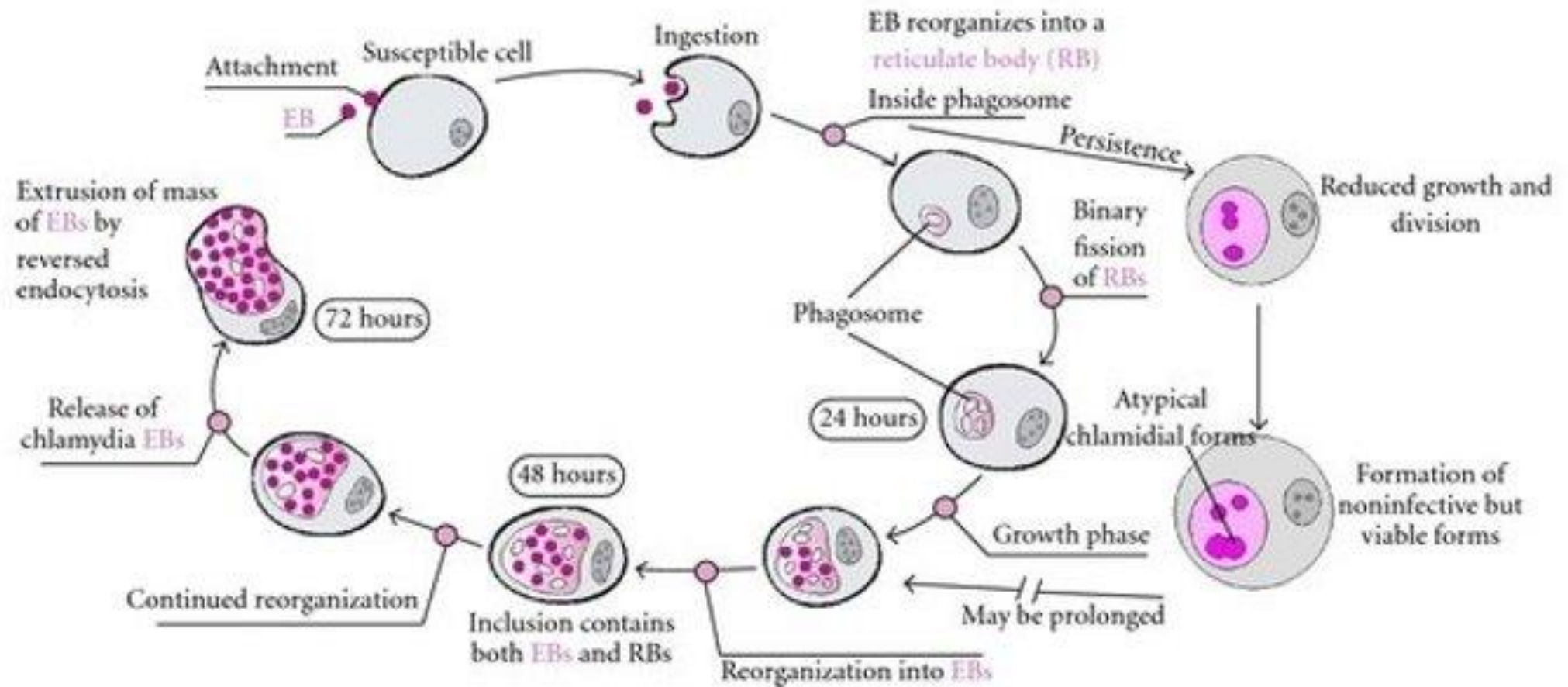
Původce

- ▶ *Chlamydia abortus*
- ▶ G-, nepohyblivá
- ▶ Obligátně intracelulární
- ▶ Přenosné také na kozy, méně skot, prasata, koně, volně žijící přežvýkavce a člověka

Životní cyklus *Chlamydia abortus*

- ▶ Elementární tělísko - infekční forma, není pohyblivé ani metabolicky aktivní
- ▶ Retikulární tělísko - větší, metabolicky aktivní, NEinfekční, pouze intracelulárně
- ▶ Elementární tělísko proniká do buněčné cytoplasmy, kde se mění retikulární tělísko, retikulární tělísko se dělí a následně transformuje opět na elementární tělíška, která se při rozpadu buňky uvolňují do jejího okolí/ nebo perzistují v buňce delší dobu

Životní cyklus *Chlamydia abortus*

Epizootologie

- ▶ Původce je vylučován plodovými vodami a obaly, placentou při porodu
- ▶ Vylučování i mlékem
- ▶ Přenos pohlavním stykem/inseminací
- ▶ U ovcí, jejichž matka byla infikovaná, dochází k potratu během jejich první březosti

Cesty přenosu na člověka

- ▶ Kontakt s placentou, plodovými obaly a vodami nakažených zvířat
- ▶ Vdechnutím infekčního aerosolu
- ▶ Konzumace kontaminovaného mléka
- ▶ Průnik do těla poraněnou kůží

Výskyt chlamydiózy ovcí

- ▶ V ČR se onemocnění vyskytuje ojediněle
- ▶ Onemocnění se vyskytuje po celém světě s výjimkou Nového Zélandu a Austrálie

Potenciálně rizikové profese

- ▶ Veterináři
- ▶ Zemědělci
- ▶ Zootechnici
- ▶ Pracovníci laboratoří

Patogeneze

- ▶ Patogen se do těla dostává pozřením infikované placenty
- ▶ Bakteriémie, napadají placentu
- ▶ Replikují se v trofoblastu placenty
- ▶ Dochází k lokální nekróze trofoblastu
- ▶ Následuje šíření infekce do kotyledonální a mezikotyledonální části placenty a přilehlého endometria
- ▶ Narušení nutriční funkce placenty, snížení produkce progesteronu
- ▶ Potrat/ předčasný porod

Klinické příznaky

Ovce

- ▶ Předčasný porod
- ▶ Aborty
- ▶ Málo životaschopná jehňata
- ▶ Zadržené lůžko
- ▶ Placentitis
- ▶ Červenohnědý výtok z vulvy
- ▶ **Zmetky:**
- ▶ Krváceniny kůže
- ▶ Zvětšené mízní uzliny

Člověk

- ▶ Subklinický průběh
- ▶ Chřipce podobné příznaky
- ▶ Aborty u těhotných žen

Kliknutím vložíte text.

Patoanatomický nález

Ovce

- ▶ Viz. Klinické příznaky
- ▶ Fokální nekróza jater i dalších parenchymatózních orgánů plodu

Člověk

- ▶ Viz. Klinické příznaky

Diagnostika

- ▶ Mikrobiologické vyšetření placenty/parenchymatozních orgánů plodu
- ▶ PCR
- ▶ Kultivace pouze na kuřecích embryích
- ▶ Vyšetření séra matek po abortu
- ▶ ELISA
- ▶ Reakce vazby komplementu
- ▶ Imunofluorescence

Diferenciální diagnostika

Zvíře

- ▶ Schmallenberg
- ▶ Listeriόza
- ▶ Toxoplazmόza
- ▶ Brucelόza
- ▶ Katarální horečka ovcí
- ▶ Border disease

Člověk

- ▶ Toxoplasmόza
- ▶ Listeriόza
- ▶ Infekce *Chl. trachomatis*

Prognóza

▶ Ovce

- ▶ Dospělým zvířatům nemoc nezpůsobuje potíže, bahnice obvykle zmetají pouze 1x
- ▶ Problémy s reprodukcí
- ▶ Zvýšená úmrtnost mláďat
- ▶ Ekonomické ztráty

▶ Člověk

- ▶ Potraty u těhotných žen

Prevence

- ▶ Oddělení ovcí po porodu (potratu) od březích
- ▶ Dezinfekce míst po porodu
- ▶ Odstranění placenty
- ▶ Aplikovat antibiotika březím ovcím a novorozeným jehňatům v postižených chovech
- ▶ Vyvarovat se nákupu zvířat z podezřelých chovů
- ▶ Sérologické testování ovcí po porodu/zmetání

Profylaxe

- ▶ Ovce
 - ▶ Existuje živá a inaktivovaná vakcína
 - ▶ Ani jeden typ vakcíny však zcela nezabrání nakažení ani vylučování
 - ▶ Vakcinace však snižuje počet potratů a omezuje vylučování
 - ▶ Vakcinuje se (v ČR registrován přípravek *Ovilis Enzovax*)
-
- ▶ Člověk
 - ▶ Vakcína neexistuje

Terapie

- ▶ Člověk
 - ▶ Antibiotika (7dní/azitromycin, doxycyklin, erythromycin)
- ▶ Ovce
 - ▶ Antibiotika (oxytetracyklin)
 - ▶ Nutné zahájit okamžitě, nutné přiléčit celé stádo (i při podezření u jedné ovce)
 - ▶ Placenta ale zůstává poškozená a jehňata se rodí slabá
 - ▶ Zabraňuje pouze přenosu na zbytek stáda
 - ▶ V ČR se neprovádí

Užitečné odkazy

- ▶ SCOTT P, Sheep medicine, Secon edition, Boca Raton: CRC Press, 2015. ISBN 9780429076251 [cit. 16.5.2020].
- ▶ SCHNEE, C., N. BOREL a K. RALOUCAU. Enzootic abortion of ewes: (Ovine chlamydiosis) (Infection of chlamidia abortus), chapter 3.7.5. In: *oie.int* [online]. 2018 [cit. 2020-10-23]. Dostupné z: https://www.oie.int/fileadmin/Home/eng/Health_standards/tahm/3.07.05_ENZ_ABOR.pdf